

Waarom doen mensen zoals ze doen?

Het oorlogsverhaal van Tante Roosje

Les 4 - 1942 | Onderduiken en verraad

Roosje in de eerste jaren van de Tweede Wereldoorlog

Onderduiken

BRON: VROEGER EN ZO: ONDERDUIKEN

Bron: Vroeger en Zo: Onderduiken

Bekijk de video hier: https://www.npo.nl/vroeger-zo/27-04-2012/NPS_1197935

BRON: HET VERHAAL VAN ANNE FRANK

Bron: Het verhaal van Anne Frank

Bekijk de video hier: <http://www.annefrank.org/nl/Anne-Frank/Anne-Franks-historie-in-het-kort/>

Opdracht 1: Verboden voor Joden

Tijdens de bezetting krijgen Joden steeds minder vrijheid. Ze mogen niet meer op de fiets, dan niet meer met de tram, ze mogen niet in cafés, niet meer in bioscopen of naar de dierentuin. Parken en markten worden verboden voor joden.

- Hoe zou jij dit vinden?
- Stel dat je toen had geleefd, wat zou je dan hebben gedaan?

Hier zaten onderduikers

Opdracht 2: Onderduiken

Op 26 augustus 1942 worden Roosje, haar moeder en haar broer opgeroepen om naar Westerbork af te reizen. Roosje en haar familie besluiten om onder te duiken. Roosje weet hoe moeilijk het is om een goed onderduikadres te vinden. Vaak worden Joden verraden.

Roosje regelt voor haarzelf en voor haar moeder valse persoonsbewijzen. Via haar vriend Kees van Meteren komt ze aan een onderduikadres in Naarden. Het is een pension dat wordt geleid door de NSB'er Henk Coljee en zijn Duitse vrouw Magda. Roosje zegt niets over haar Joodse achtergrond. Ze duiken onder bij de vijand.

- Is het wel of niet slim van Roosje om onder te duiken bij de familie Coljee? Kan je ook uitleggen waarom?
- Roosje heeft voor haar en haar moeder een vals persoonsbewijs geregeld. Wat is denk je vals aan dat persoonsbewijs?
- Waarom zouden Joden die waren ondergedoken, zijn verraden tijdens de bezetting? En door wie denk je?

Opdracht 3: Verraad

Wie heeft of wie hebben Roosje en haar moeder verraden? Zij weten dat niet op het moment dat zij worden opgepakt door de politie. Jullie gaan dat onderzoeken en zoals een rechercheur dat doet onderzoek je eerst wie de mogelijke daders zijn. Vervolgens zoek je naar een motief (reden) voor het verraad en bewijs voor het gepleegde verraad.

1. Wie van de volgende verdachte personen heeft Roosje en haar moeder verraden en waarom denk je dat? Wie is de verrader?
2. Probeer tot een overtuigend bewijs van schuld te komen en bedenk waarom hij of zij het kan hebben gedaan. Denk er daarbij aan of je aan het verraad kon verdienen, het contact met Roosje en haar moeder, en andere zaken die zijn opgevallen.
3. Zodra er nieuwe informatie beschikbaar is, wordt deze bekend gemaakt.

Opdracht 3: Verraad (vervolg)

VIDEOFRAGMENT: ONHEIL

Bekijk de video hier: <https://www.youtube.com/watch?v=ifjRAfn3pgg&feature=youtu.be&t=25m18s>

Opdracht 3: Verraad (vervolg)

VIDEOFRAGMENT: VERRAAD

Bekijk de video hier: <https://www.youtube.com/watch?v=ifjRAfn3pgg&feature=youtu.be&t=25m43s>

Verdachte 1

De heer Leo Crielaars

In 1937 trouwen zij en Roosje gaat nu samen met hem de dansscholen leiden. Op zijn aanraden verandert Roosje haar achternaam 'Glaser' in een meer artistieke naam: 'Glacér'. Met hem bezoekt Roosje internationale dansconferenties in Brussel, Parijs, Loden en Berlijn. Zij maakt naam en wordt een bekend danseres. Het huwelijk houdt echter geen stand. Een scheiding maakt er in 1939 een einde aan. Een belangrijke reden daarvoor is dat Leo in de loop van de tijd steeds meer onder invloed van zijn broer en diens Jodenhaat staat.

De heer Leo Crielaars,

Verdachte 2

De heer Henk Coljee

Pensionhouder in Naarden, waar hij onder andere aan Duitse officieren onderdak biedt. Henk is Nederlander en lid van de NSB. Wanneer hij dat geworden is, is niet duidelijk. Hij verklaart zelf na de oorlog tijdens een verhoor, dat hij dat heeft gedaan om daardoor vrijgesteld te worden van uitzending naar Duitsland en een grotere vrijheid te hebben om Joden en andere onderduikers te herbergen.

Roosje weet dat Henk lid van de NSB is, maar zij gaat ervan uit dat de Duitsers haar en haar moeder bij de Coljée's niet zo gauw zullen zoeken. Of, zoals zij schrijft: 'in het hol van de leeuw zullen ze ons niet snel zoeken'.

De heer Henk Coljee

Verdachte 3

Mevrouw Magda Coljee

Vrouw van de heer Henk Coljee. Zij is uit Duitsland afkomstig en leidt samen met haar man een pension in Naarden. Ze is een open en vriendelijke vrouw die goed Nederlands spreekt. Roosje heeft aan Magda Coljée bij de eerste kennismaking verteld : 'Mijn vader is in gijzeling genomen en zit in het kamp Haaren, mijn moeder en ik zijn op de vlucht, want ze willen ons ook hebben'. Ondanks de arrestatie van Roosje en haar moeder kunnen de Coljees hun pension gewoon blijven Runnen.

Mevrouw Magda Coljee

Verdachte 4

De heer Marinus Crielaars

Heeft een enorme hekel aan zijn schoonzuster, Roosje Glaser. Marinus Crielaars is de oudere broer van Leo en al lang voor de oorlog uitbreekt een fanatieke aanhanger van de NSB en antisemiet. Hij bezoekt bijeenkomsten van de NSB, is geabonneerd op het lijfblad van de NSB De Storm. Leo en Roosje wonen als ze getrouwd zijn een tijd bij hem in. Daar botsen Marinus en Roosje vaak met elkaar. Toen zij hem eens vroeg waarom hij zo'n hekel aan haar had zei hij: 'Je kunt honderd keer naar de kerk gaan, maar je bent en blijft een Jodin. we helpen alle Joden naar de verdommenis, wacht maar!'

De heer Marinus Crielaars

Verdachte 5

De heer Kees van Meteren, 1940

De heer Kees van Meteren, een charmeur, verliefd op vrouwen en verliefd op geld. Hij ondersteunt Roosje Glaser en haar moeder in de eerste oorlogsjaren, maar is ook uit op hun geld. Roosje kent Kees al van voor de oorlog. Zij heeft Kees van Meteren leren kennen in de periode van haar scheiding van Leo. Hij is verliefd op haar en in die dagen tot grote steun. Hij is echter een charmeur met veel vriendinnen en heeft altijd geldgebrek.

Op 26 augustus 1942 ontvangen Roosje, haar broer en haar moeder bevel naar Westerbork af te reizen. Roosje schrijft later over dat moment: 'Ik denk en denk ... en opeens schieten mij de woorden van Kees te binnen: 'Als je in moeilijkheden mocht zitten, ben ik altijd bereid je te helpen'. Ik vertel hem van mijn moeilijkheden en hij is direct hulpvaardig. Hij adviseert mij mijn intrek te neme bij de familie Coljée.

De heer Kees van Meteren, 1940

Verdachte 6

Onbekende NSB'er

Een NSB'er heeft bij de politie gemeld dat hij vermoedt dat Roosje met een vriendin Joden aan een onderduikadres heeft geholpen. Hij denkt dat dat Roosje moet zijn omdat zij bij hem in de straat woont. Omdat hij te weinig hard bewijs levert gaat de politie dat niet verder onderzoeken.

Wel adviseert de politie hem om goed op Roosje te letten en om haar onder druk te zetten. Door een briefje in de bus te doen met de waarschuwing dat hij haar zal aangeven bij de politie als ze Joden helpt.

Het is waarschijnlijk dat hij van Roosje geld heeft geëist met het dreigement dat hij haar anders zou verraden. Later blijkt dat hij verliefd was op Roosje, maar dat zij hem heeft afgewezen.

Onbekende NSB'er